

Bijbelstudie

Twee in één

De eenheid van Oude en Nieuwe Testament

Tonnis Groenveld

Als christen vind je het belangrijk om de Bijbel te lezen. Het is immers Gods Woord – van kافت tot kافت. De HEER heeft ons daarin veel te zeggen. En daarom is de Bijbel ook een heel praktisch boek. En bijbelstudie is dan ook heel praktische studie.

Verlegenheid

Is de Bijbel echt een praktisch boek?

Ja, bij het Nieuwe Testament is het niet moeilijk aan te geven waarom dat praktisch is. Uit bijna elk hoofdstuk kun je direct wel lessen trekken voor je geloof.

Maar het Oude Testament is een ander verhaal. Wat moet je met al die verhalen? Komen daar niet meer zonden van mensen in voor dan voorbeelden van hoe het wel moet?

En wat moet je met al die wetten – die zijn toch achterhaald?

Veel christenen zijn verlegen met het Oude Testament. Het blijft voor een groot deel een gesloten boek. Natuurlijk, op de basisschool zijn de prachtige verhalen verteld, over Noach en Abraham, over Jozef en Simson en David. Maar veel van die kennis is diep weggezakt in het geheugen. En een handvol psalmen is populair, met als topper Psalm 23: De HEER is mijn herder. En in de profetieën zijn wel wat bekende gedeeltes: Jesaja 53 over de dienaar van de HEER. En natuurlijk Daniël in de leeuwenkuil en Jona in de vis.

Maar beperken veel christenen in de praktijk het lezen van het Oude Testament niet tot een selectie? En dan maar snel weer naar het Nieuwe Testament!

In deze twee artikelen wil ik laten zien dat de hele Bijbel – van kافت tot kافت! – belangrijk is. Het Oude en Nieuwe Testament vormen een eenheid. Je kunt het een niet begrijpen zonder het ander.

Boodschap

In de beleving van veel christenen valt de Bijbel uiteen in twee aparte boeken: het (moeilijke, achterhaalde) Oude Testament en het (praktische, actuele) Nieuwe Testament.

Ten onrechte. Want de Bijbel is één boek. Tientallen mensen hebben hem geschreven, maar uiteindelijk is er één schrijver: God de heilige Geest. Hij inspireerde de bijbelschrijvers (2Tim.3:16). Door zijn inspiratie is de Bijbel een eenheid, met één boodschap: Jezus Christus. Het goede nieuws over Jezus begint niet in Matteüs 1, aan het begin van het Nieuwe Testament. Hij zei het zelf tegen de farizeeërs: ‘de Schriften getuigen over mij’ (Joh. 5:39-40). De Schriften, dat is het Oude Testament. Dat gaat dus al over Christus.

Maar hetzelfde geldt voor het Nieuwe Testament. Paulus schrijft in zijn brieven over veel onderwerpen. Tegelijk zegt hij (in 1 Kor.2:1): *Ik had besloten u geen andere kennis te brengen dan die over Jezus Christus – de gekruisigde.* Van de eerste tot de laatste bladzijde van de Bijbel is Jezus in beeld. Van Genesis 1, waar God scheidt door het Woord (= Gods Zoon) tot Openbaring 22, waar Jezus zegt: ‘Ja, ik kom spoedig!’

Eén boek

Mensen zijn heel verschillend en de culturen waarin ze leven, ook. Abraham en Mozes en David leefden in een andere tijd en een andere cultuur dan wij. Daardoor kunnen die geschiedenissen ver van ons afstaan.

Maar mensen lijken ook vaak op elkaar: met geloof en twijfel, met zonde en goedheid, met liefde en haat. Mensen zijn mensen.

Maar wat nog veel sterker is: de HEER die we tegenkomen in het Oude Testament, verschilt niet van onze HEER. Onze God is de God van Abraham, Isaak en Jakob.

Het Oude Testament gaat uiteindelijk niet om al die mensen: zij vormen niet de hoofdpersonen van veel verhalen. Nee, het gaat om God: Hij is de hoofdpersoon. Zijn macht en zorg leren we in de Bijbel kennen, zijn liefde en keus voor mensen, zijn rechtvaardigheid en billijkheid, zijn ontferming en medelijden over mensen in nood, en ook zijn boosheid over de zonde, en zijn straf.

Christus in het Oude Testament

Het Oude Testament gaat al over Jezus Christus. Dat betekent niet dat elke tekst rechtstreeks op Hem van toepassing is, en alleen maar op Hem. De Bijbel begint met de glorie van de Schepper, die spreekt en het is er. Hij regeert hemel en aarde.

De zonde betekent een ontkenning van zijn oppermacht, en een greep naar de macht ('je zult als God zijn', Gen.). Maar God wil mensen-in-zonde redden. Hij maakte dat reddingsplan al meteen bekend na de zondeval van Adam en Eva in het paradijs. Door Jezus' reddingswerk worden mensen weer loyale onderdanen van God. En alle vijanden worden overwonnen, tot en met de laatste vijand, de dood. Alles is Jezus dan onderworpen, en dan zal 'de Zoon zichzelf onderwerpen aan hem die alles aan hem onderworpen heeft, opdat God over alles en allen zal regeren' (1 Kor. 15:28).

In het Oude Testament werkt God toe naar de komst van de redder, Jezus Christus. En bij dat werk is ook Jezus, God de Zoon actief: Jezus is in het Oude Testament al direct bij zijn volk betrokken. Hij zorgde voor het volk Israël op weg van Egypte naar het beloofde land (1 Kor. 10:1-13; een pittig maar boeiend bijbelgedeelte!). En toen de profeten over Jezus profeteerden, was de Geest van Christus (!) in hen werkzaam (1 Petr. 1:11). Juist vanuit het Nieuwe Testament krijgen we daar goed zicht op.

Dat geldt ook voor een boek als Spreuken, waar we praktische wijsheid vinden. Het geeft allerlei adviezen en doordenkertjes. Tegelijk biedt Spreuken meer dan alleen wat bruikbare tips. Is de inzet niet dat het begin van alle kennis ontzag voor de HEER is (Spr. 1:7)? En heeft juist Jezus niet laten zien wat dat ontzag inhoudt? Daarom lezen we ook dat in Hem 'alle schatten van wijsheid en kennis verborgen liggen' (Kol. 2:3).

Eenheid

Het is belangrijk om vast te houden aan de eenheid van Gods werk – in Oude Testament en Nieuwe Testament. Anders kom je op een dwaalspoor. Het Oude Testament lees je alleen maar goed in het licht van het Nieuwe. Een voorbeeld van zo'n dwaalspoor is het Jodendom.

Veel christenen denken: het Jodendom is zoiets als het christendom, maar dan zonder Jezus als de messias. Het Oude Testament hebben we gemeenschappelijk. Ja, het Oude Testament hebben we gemeenschappelijk, maar de vraag is: hoe leg je het uit?

In het Jodendom staat het Oude Testament (of de Tenach, zoals zij het noemen) niet op zichzelf. De Tenach wordt uitgelegd binnen het kader van de Talmoed. In de Talmoed zijn discussies en commentaren opgenomen van rabbijnen uit de eeuwen rond het begin van onze jaartelling. Veel

van die discussies gaan over de toepassing van de wet (thora). De vraag ‘hoe leef je?’ neemt een centrale plaats in (naast de lofprijzing van de Allerhoogste).

Het valt buiten het bestek van dit artikel om er breed op in te gaan. Ik wil alleen nog een uitspraak van Paulus over het Joodse lezen van het Oude Testament aanhalen. Hij schrijft daar over Mozes: ‘die zijn gezicht met een sluier bedekte, zodat de Israëlieten niet konden zien dat de glans verdween. Hun denken verstarde, en dezelfde sluier ligt tot op de dag van vandaag over het oude verbond wanneer het voorgelezen wordt. Hij wordt alleen in Christus weggenomen. Tot op de dag van vandaag ligt er een sluier over hun hart, telkens als de wet van Mozes wordt voorgelezen. Maar telkens als iemand zich tot de Heer wendt, wordt de sluier weggenomen’ (2Kor. 3 :13-16).

Gereformeerd versus evangelisch

Het Oude Testament lees je alleen maar goed in het licht van het Nieuwe. Maar het omgekeerde geldt ook: het Nieuwe Testament bouwt verder op het Oude. Het is een goed gereformeerd gebruik om de Bijbel als eenheid te lezen. Veel evangelische christenen zien juist een groot verschil tussen Oude en Nieuwe Testament.

Om het in schema te zetten:

Evangelisch:	
OT	NT
Verbond met Israël als volk; ook kinderen in het verbond; kinderen besneden	Gemeente van wedergeborenen, kinderen geen (volwaardig) lid; geen kinderdoop
‘Materiële’ beloftes (land, kinderen, welvaart)	Geestelijke beloftes (vergeving van zonden, eeuwig leven)
Beloftes gelden nu nog voor Joden	God werkt tijdelijk met kerk, na Jezus' eerste wederkomst gaat Hij verder met Israël in het duizendjarig rijk.

Veel evangelische christenen hebben te weinig oog voor Gods ene heilsgeschiedenis met zijn volk: wij geloven dat God zijn kerk vergadert vanaf het begin van de wereld, zie Heidelbergse Catechismus zondag 21.

Veel evangelische christenen geloven dat niet. Hun opvatting is als volgt:

Israël is Gods volk. Het verbond met Abraham is alleen voor de Joden (nu nog). God richtte Zich in de tijd van Abraham tot aan Pinksteren helemaal op hen. Omdat de Joden Jezus verworpen hebben als de messias, ging God tijdelijk verder met christenen uit de heidenen. Tijdelijk: het is een tussenfase, een intermezzo. De kerk bestaat dus niet vanaf het begin van de wereld, maar pas sinds Pinksteren.

Aan het eind van die tussenfase komt Jezus weer. Dan gaan alle christenen plotseling naar de hemel, dat is de ‘opname van de gemeente’.

Jezus gaat dan op aarde regeren in Jeruzalem over het duizendjarig vrederijk. Zo komt God weer terug bij zijn ‘eerste liefde’: Israël.

God maakt nu dus een ‘omweg’ via de kerk uit de heidenen, maar komt uiteindelijk weer bij de hoofdweg (Israël) uit. (Overigens zijn er veel verschillende meningen over hoe dat precies zit.

Gereformeerden kunnen er wat van als het om verschil van mening gaat, maar ze worden daarin zo mogelijk overtroffen door evangelischen).

Gereformeerden lezen in de Bijbel het ene werk van God: verlossing van zondaren, Joden en heidenen. De HEER heeft zijn verbond gesloten met Abraham en zijn nakomelingen: zijn nakomelingen zijn de gelovigen (Rom. 4:11).

En – naar de werkwijze van het verbond – de kinderen van de gelovigen horen er ook helemaal bij.

Om het kort in schema te zetten:

Gereformeerd:	
OT	NT
Gods verbond met Abraham en zijn nageslacht; kinderen besneden	Gods verbond met de gelovigen en hun kinderen; kinderen gedoopt
Beloftes verwijzen naar Christus	Beloftes dankzij Christus' werk
Redding door geloof	Redding door geloof

Conclusie

Dit artikel is dus een pleidooi om de Bijbel te lezen als Gods ene Woord over Gods ene werk. In het volgende artikel (onder Uitwerking) wil ik dat uitwerken.

Verwerking

1. Schrijfronde

- Ieder krijgt een vel papier en vouwt dit in de lengte middendoor.
- Zet boven de ene helft: OT, en boven de andere: NT.
- Beantwoord onderstaande vragen:
 - a. Wat roept het Oude resp. Nieuwe Testament bij je op?
 - b. Welke bijbelboeken lees je (liever) niet en waarom?
 - c. Welk bijbelboek spreekt jou het meeste aan en waarom?
- Wissel in kleine groepjes (2–4 pers.) de antwoorden uit.
- Bespreek met elkaar het volgende:

Stel dat iemand weinig van de Bijbel weet en hij wil dit boek gaan lezen. Welk bijbelboek raad je hem aan om mee te beginnen?

2. Bijbelstudie 1 Korintiërs 10:1–13 volgens de Zweedse methode:

- Iedere deelnemer ontvangt een fotokopie van de tekst.
 - Daarop kan ieder reageren d.m.v. vraag- en uitroeptekens, pijlen, onderstrepingen etc.
 - een ? zet je als iets onduidelijk is of als je iets niet begrijpt.
 - een ! als je iets begint te begrijpen.
 - • een > als een vers of een gedeelte van een vers je raakt.
- Onderstreep wat volgens jou de kern van dit bijbelgedeelte is.
- Vergelijk en bespreek eerst met z'n tweeën punt voor punt waar tekens zijn gezet.
 - Bespreek dit vervolgens in de groep.